

FRÁSÖGN

af vorkundi NATO-þingsins í Tirana 28.–30. maí 2016

Árlegur vorkundur NATO-þingsins var haldinn í Tirana dagana 28.–30. maí sl. Af hálfu Íslandsdeildar NATO-þingsins sóttu fundinn Þórunn Egilsdóttir, formaður, Össur Skarphéðinsson, varaformaður, og Birgir Ármannsson, auk Örnú Gerðar Bang ritara. Á vorkundum NATO-þingsins vinna málefnanefndir skýrslur og eiga fundi með fulltrúum ríkisstjórna, alþjóðastofnana og sérfræðingum. Þá er þingfundur haldinn þar sem fjallað er um þau mál sem hæst ber í alþjóðlegri öryggis- og varnarmálaumræðu. Helstu umræðuefni fundarins voru ástandið í Úkraínu, kólnandi samskipti NATO og Rússlands, hryðjuverkaógnin og átökin í Sírylandi og Írak. Einnig fór fram umræða um flóttamannavandann og útbreiðslu gjöreyðingarvopna. Um 250 þingmenn sóttu fundinn frá 28 aðildarríkjum.

Á fundi stjórnarnefndar NATO-þingsins var m.a. tekin ákvörðun um starfsemi og helstu viðfangsefni NATO-þingsins seinni hluta árs 2016. Afganistan hefur verið stærsta verkefni NATO undanfarin ár og verður áfram mikilvægt viðfangsefni þótt þáttaskil hafi átt sér stað í árslok 2014 með yfirfærslu öryggismála til Afgana. Einnig verður áhersla lögð á samstarf og stefna um opnun fyrir ný aðildarríki, norðurslóðamál, spilling og áhrif hennar á öryggi ríkja, kynjajafnrétti og öryggismál og samskipti þvert yfir Atlantshaf. Michael Turner, forseti NATO-þingsins, gerði jafnframt grein fyrir samskiptum sínum við rússneska þingið en á fundi stjórnarnefndarinnar sem haldinn var í París í apríl sl. voru nefndarmenn sammála um að halda samskiptum við Rússa óbreyttum í samræmi við ákvörðun stjórnarnefndar þingsins í Riga 2014 þar sem nefndarmenn kusu einróma með því að Rússar misstu stöðu sína sem aukaaðildarríki að NATO-þinginu eftir innlimun þeirra á Krímskaga. Þó lagði Turner áherslu á mikilvægi þess að samræður ættu sér stað milli Rússa og NATO-þingsins.

Stjórnmalanefnd fjallaði um þrjár skýrslur á fundum sínum. Sú fyrsta fjallar um framkvæmd þeirra ákvarðana sem teknar voru á leiðtogafundi NATO í Wales 2014 og horfur fyrir leiðtogafundinn í Varsjá sem haldinn verður í júní 2016. Önnur skýrslan tekur fyrir málefni Kína á breyttum tímum og sú þriðja beinir sjónum sínum að öryggismálum ríkja við Persaflóa. Þar kom fram að átökin í Sírylandi, Írak og Líbíu og vaxandi styrkur Daesh valda víðtækum öryggisógnum í Miðausturlöndum og muni líklega krefjast hernaðarlegra og stjórnmálalegra viðbragða til að ná fram stöðugleika. Vísinda- og tækninefnd ræddi um framtíð leyniþjónustu, vaxandi styrk Daesh og framtíðaráskoranir auk kjarnorkuáætlunar Íran.

Efnahagsnefnd NATO-þingsins fjallaði í skýrslum sínum um fjárhagsleg áhrif nýrra áskorana varðandi öryggismál, samband spillingar og öryggismála og öryggis- og efnahagslegar afleiðingar flóttamannavandans þar sem Össur Skarphéðinsson var skýrsluhöfundur. Hann benti í skýrslu sinni m.a. á að efnahagslegar afleiðingar af miklum fjölda flóttamanna væru oft vanmetnar og misskildar. Evrópa stæði frammi fyrir flöskuhálsi varðandi skort á vinnuafli sem mundi líklega hamla efnahagsvexti á komandi áratugum. Það væri vaxandi ójafnvægi með stækkandi hópi ellilífeyrisþega á mótis við vinnuafli sem vega þyrfti upp á móti með auknu vinnuframlagi. Evrópa þyrfti að finna nýjar leiðir til að opna vinnumarkaði sína og fá fleira fólk til starfa. Það að ráða flóttamenn og aðra innflytjendur til starfa gæti leyst hluta þess vanda.

Í skýrslunni er bent á að flóðbylgja innflytjenda til Evrópu geti raunverulega haft í för með sér efnahagsleg tækifæri frekar en efnahagslegar byrðar. Það krefjist þó skýrrar stefnu þar sem vinnuaflið er eins fljótt og auðið er samþættað vinnumarkaðnum í samfélaginu á félagslega ásættanlegan hátt. Það sé ekki auðvelt verkefni en gríðarlega mikilvægt. Leggja þurfi áherslu á gott aðgengi að tungumálakennslu og menntun, sem hafi áhrif á bæði félagslega og efnahagslega samþættingu. Eða eins og Jean-Christophe Dumont, forstöðumaður innflytjendamála hjá OECD sagði í erindi sínu “að nálgast þurfi samþættingu flóttamanna í samfélög eins og fjárfestingu fyrir framtíðar efnahagsvöxt þeirra”.

Þá fjallaði varnar- og öryggismálanefnd NATO-þingsins um drög að þremur skýrslum á fundi sínum. Sú fyrsta fjallaði um viðbragðsáætlun NATO í ljósi nýrra ógna, önnur um NATO og framtíðarhlutverk sjóhernaðar og þriðja um alþjóðlega baráttu gegn hryðjuverkasamtökunum Daesh. Nefnd um borgaralegt öryggi ræddi um hvernig styrkja ætti Vestræna samvinnu í baráttunni gegn hryðjuverkum og ástandið í Úkraínu og leiðir til að tryggja sjálfstæði og innleiða endurbætur. Auk þess fór fram umræða og málefni Vestur-Balkanskaga.

Hinn eiginlegi þingfundur NATO-þingsins fór fram 30. maí sl. þar sem tignargestir fluttu ávörp og svöruðu spurningum fundarmanna. Meðal þeirra sem fluttu erindi voru Michael Turner, forseti NATO-þingsins, Ilir Meta, forseti albanska þingsins, Edi Rama, forsætisráðherra Albaníu, Milo Djukanovic, forsætisráðherra Svartfjallalands og Alexander Vershbow, aðstoðarframkvæmdastjóri NATO. Forseti NATO-þingsins setti fundinn og óskaði Svartfjallalandi sérstaklega til hamingju með aðild að NATO en skrifað var undir aðildarsamning þeirra 19. maí sl. á fundi utanríkisráðherra NATO-aðildarríkjanna. Rússar hafa gagnrýnt aðild Svartfjallalands harkalega og yfirvöld í Moskvu m.a. sagt að um sé að ræða enn eitt dæmið um að NATO sé að beita sér gegn strategískum hagsmunum Rússlands. Fjöldi ríkja í Austur-Evrópu hefur gengið í NATO eftir að Kalda stríðinu lauk. Svartfjallaland verður þriðja ríkið frá gömlu Júgóslavíu til að ganga í bandalagið, en Slóvenía og Króatía eru þegar með aðild. Þá ræddi Turner m.a. um ástandið í Úkraínu, nauðsyn þess að beina sjónum að ástandinu í Miðausturlöndum og Norður-Afríku, ekki síst átökunum í Sírlandi, Írak og Líbú sem hafa hrundið af stað öldu innflytjenda til nágrennasvæða og Evrópu. Hann lagði áherslu á að eingöngu væri hægt að leysa flóttamannavandann með því að varanlegur friður komist á í Sírlandi og þyrftu þjóðir heims að beita þrýstingi til að svo verði. Í ávarpi sínu sagði Alexander Vershbow, aðstoðarframkvæmdastjóri NATO, stefnu bandalagsins um opnun fyrir ný aðildarríki (*e. open door policy*) enn vera öflugt verkfæri til að stuðla að óskiptri, frjálsri og friðsælli Evrópu. Þá sagði hann aðild Svartfjallalands, sem NATO bauð aðild í desember síðastliðnum, sýndi að bandalagið stæði nýjum aðildarríkjum opið þótt ferlið sé flókið.

Ársfundur NATO-þingsins fer fram í Istanbul 22.–25. nóvember nk. Frekari upplýsingar fást hjá ritara Íslandsdeildar og á vefsvæðinu www.nato-pa.int.